

Kaikkien koulu - yhdessä kiusaamista vastaan

Yhdenvertaisuustyön kehittäminen Kokkolan
perusopetuksessa

Kokkola Karleby

48300 asukasta, joista

83% suomenkielisiä ja
12% ruotsinkielisiä.

Kokkolan opetuspalvelut lukuina

5540

oppilasta, joista

4700

suomenkielisessä
perusopetuksessa

840

ruotsinkielisessä
perusopetuksessa

25

perusopetuksen yksikköä

3

lukiokoulutuksen
yksikköä

Kaikkien koulu –yhdessä kiusaamista vastaan - hanke 2025-2027

Projektet Skolan för alla – tillsammans mot mobbning 2025-2027

- Hankkeen tarkoituksena on tukea, kehittää ja jalkauttaa kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisyn ja niihin puuttumisen toimintatapoja ja -malleja Kokkolan perusopetuksen kouluissa. Hankkeessa pyritään edistämään kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn ja puuttumisen eteen tehtävien toimien yhtenäisyyttä ja vaikuttavuutta perusopetuksessa sekä vahvistamaan monialaista yhteistyötä ja alueellista koordinaatiota.
- Syftet med projektet är att stödja, utveckla och implementera tillvägagångssätt och verksamhetsmodeller för att förebygga och ingripa i mobbning, trakasserier, diskriminering och våld i grundskolorna i Karleby. Projektet syftar till att främja enhetligheten i och effekterna av de åtgärder som vidtas för att förebygga och ingripa i mobbning och våld inom den grundläggande utbildningen samt stärka det sektorsövergripande samarbetet och regionala koordineringen.

KOKKOLAN GLOBAALIKASVATUKSEN MALLI

<https://www.kokkola.fi/kasvatus-ja-koulutus/kehittamistoiminta/kansainvalisyys-ja-globaalikasvatus/>

Globaalikasvatuksen tavoitteena on mm.

- Toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelman ja opetussuunnitelmien mukaista maailmankansalaisuuteen kasvamista.
- Antaa perusta ihmisoikeuksia kunnioittavaan osallisuuteen yhteiskunnassa.
- Oppia yhdessä yli kieli-, kulttuuri, uskonto- ja katsomusrajojen tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.
- Edistää tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa.

Lähde: Kokkolan kestävyys- ja globaalikasvatuksen suunnitelma 2023-2025

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen

TCM (Teacher Classroom Management) -ryhmänhallintamenetelmä

<https://sites.utu.fi/ihmeellisetvuodet/ammattikasvattajille/>

Ryhmänhallinta ja myönteinen käyttäytymisen tuki yläkoulussa (RyMy)

<https://itla.fi/toiminta/kurssit/ryhmanhallinta-ja-myonteinen-kayttaytymisen-tukeminen-ylakoulussa-koulutus/>

KiVa Koulu

<https://www.kivakoulu.fi/>

Oulun tunne- ja vuorovaikutuskasvatus

<https://www.ouka.fi/tunne-ja-turvataitokasvatus>

Kokkola Karleby

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu perusopetuksessa ja lukiossa

Tavoitteena laadukas ja yhtenäinen tasa-
arvo- ja yhdenvertaisuustyö

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun työpaja

- Rehtoreille, globaalikasvatuksen vastuuopettajille ja muille koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun osallistuville
- Tukimateriaali, vuosikello, sparrailu
- <https://www.oph.fi/fi/teemat-ja-kehittaminen/tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus/sanoista-tekoihin-opas-toiminnalliseen-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuussuunnitteluun-koulussa>

Keskeisiä kysymyksiä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnittelussa

- Sukupuolen moninaisuus
- Esteettömyys ja saavutettavuus
- Uskonnonvapaus
- Osallistava ja antirasistinen toimintakulttuuri
- Oppimateriaalit, opetus ja ohjaus
- Häirinnän ehkäiseminen ja poistaminen
- <https://www.yhteisetlapsemme.fi/blog/lasten-ja-nuorten-mielesta-rasismiin-ei-puututa-kouluissa-riittavasti/>

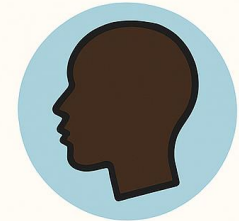
SYRJINTÄPERUSTEET

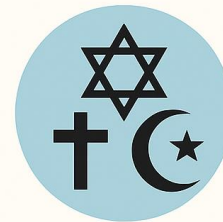
SUKUPUOLI

IKÄ

ETNINEN TAUSTA

USKONTO

VAMMAISUUS

SEKSUAALINEN
SUUNTAUTUMINEN

Kuva luotu Copilotin avulla.

Verkkokoulutuksia antirasismista

Rauhankasvatusinstituutti:

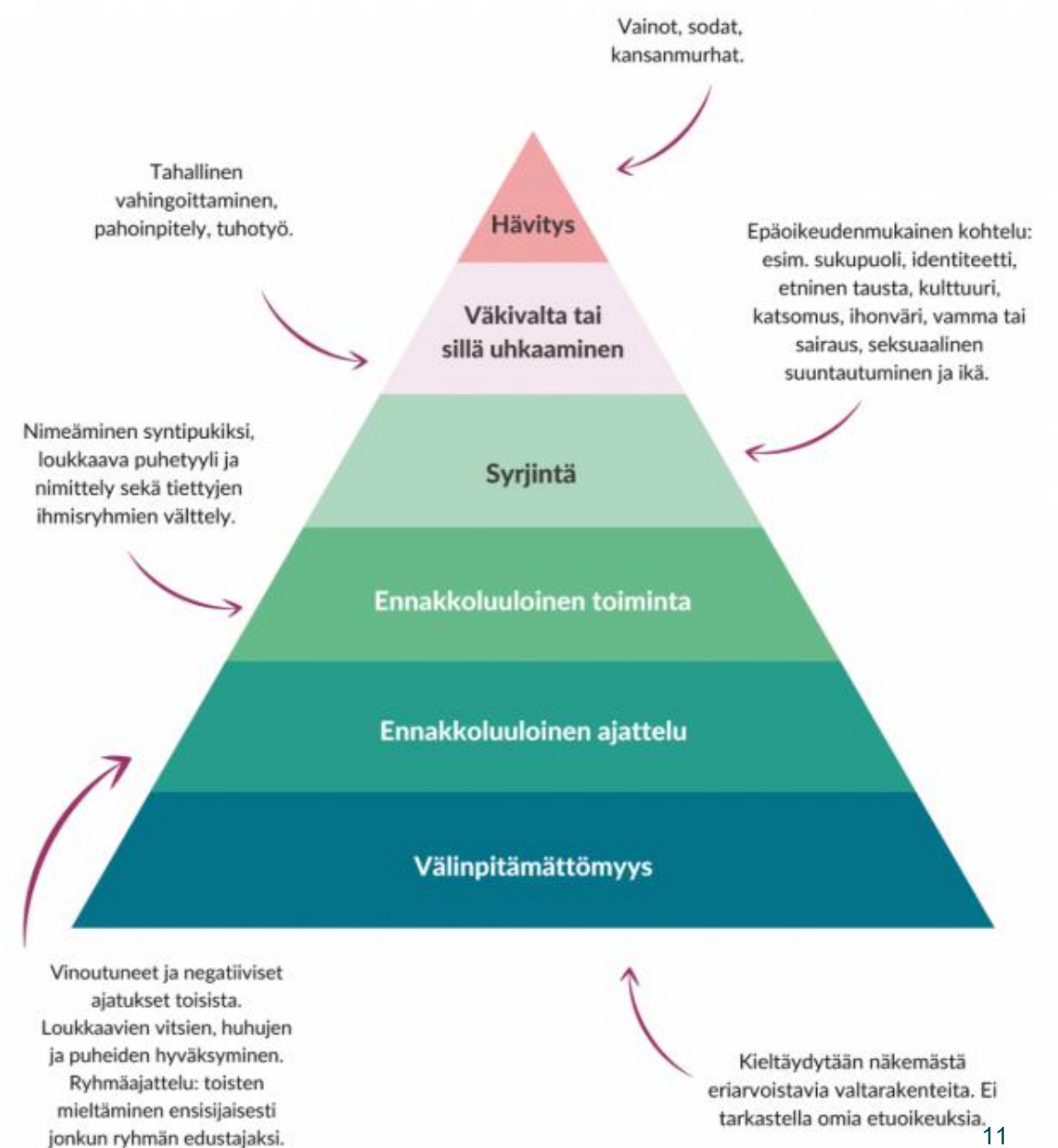
<https://moodle.rauhankasvatus.fi/>

THL:

<https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille>

Vihan pyramidi

Lähde: <https://rauhankasvatus.fi/vihan-pyramidi/>

Rasismiin ja syrjivään kiusaamiseen puuttuminen

- Vihapuheesta dialogiin –työpajat vl. 4-6 ja 7-9
<https://plan.fi/materiaalit/vihapuheesta-dialogiin-koulutusmateriaali/>
- Ilmoita nimettömästi havaitsemastasi tai kokemastasi häirinnästä tai kiusaamisesta – anonyymien ilmoituskanavan pilotointi (Webropol Whistleblower)
- Interventiot luokkiin Ankkuritiimin kanssa, aiheina esim. kiusaaminen, syrjintä, häirintä, rasismi
- Rääätälöidyt koulutukset tasa-arvosta, yhdenvertaisuudesta, rasismista tai muusta häirinnästä tai syrjinnästä ja niihin puuttumisesta myös opettajille

Opettaja, Puutu rasismiin, älä vähättele

Luo kaikille yhdenvertaisempaa ja turvallisempaa oppimisympäristöä!

- 1. Puutu kaikkien rasistiseen huuteluun, uhkailuun ja ennakkoluuluihin**
Keskeytä tilanne ja tee selväksi, että kyse on rasismista. Huolehdi siitä, että tilanne tulee selvitettyksi kaikkien osallisten kanssa. Pidä huolta siitä, ettei rasismia kokenut jää yksin asian kanssa. Muista, että rasismia ei voi "sopia", se on tuomittava teko. Tee rikosilmoitus, jos tilanne sitä vaatii.
- 2. Kyseenalaista toiseuttavat kommentit ja vitsit**
Puutu rasismiin myös silloin, kun paikalla ei ole rasismien kohteita. Pienitkin vaikuttavat toiseuttavat vitsit ja eleet ruokkivat rasistisia ennakkoluuloja.
Kysy esim. Minkä perusteella ajattelet noin? Mitä historiaa tällaiseen ajatukseen liittyy? Kenen näkökulmasta tässä maailmaa katsotaan?
- 3. Tue rasismia kokevaa oppilasta**
Rasismilla on laajoja vaikutuksia mielenterveyteen, hyvinvointiin ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Ole oppilaalle se turvallinen aikuinen, jota hän uskaltaa lähestyä vaikeidenkin kokemustensa kanssa. Tue ja kuuntele vähättelemättä. Kysy, millaista tukea nuori kaipaisi.
- 4. Kannusta kaikkia nuoria tavoittelemaan unelmiaan**
Rodullistettuja oppilaita saatetaan tiedostamatta ohjata vain tiettyihin opintoihin.
Pyrki tuomaan muutosta rasistisiin rakenteisiin ja ajatusmalleihin sekä tarjoamaan moninaisempia representaatioita.
- 5. Reflektoi omaa toimintaasi ja asenteitasi**
Pohdi omia ennakkoluulojasi, etuoikeuksiasi ja saamaasi palautetta. Joskus oppilaat saattavat kutsua opettajaa rasistiksi, mikä voi herättää voimakkaita tunteita. Keskustele oppilaan kanssa, miksi hän koki asian rasistisena ja selvitä onko taustalla muita syitä. Vältä loukkaantumista, joka vain vahvistaa valta-asemaa oppilaisiin nähden. Ole valmis muuttamaan toimintaasi.
- 6. Ennaltaehkäise rasismia osallistamalla luokkaa**
Puhukaa luokassa rasismista, jotta oppilaat oppivat tunnistamaan sitä, ymmärtämään sen vaikutuksia ja toimimaan rasistisessa tilanteessa. Muistakaa noudattaa turvallisemman tilan periaatteita. On tärkeää, ettei ketään nosteta aihetta käsitellessä esimerkiksi tai painoteta puhumaan kokemuksistaan vastoin hänen tahtoaan.

Yhteiset Lapsemme **etno** Etnisten suhteiden neuvottelukunta

ÄLÄ KÄÄNNÄ KATSETTASI

Tunnista ja puutu vihapuheeseen!

- 1** Kun havaitset vihapuhetta, pyydä puhujaa lopettamaan. Sano ääneen, että vihapuhe on väärin.
- 2** Yhdessä voi olla helpompaa puuttua.
- 3** Jos joudut vihapuheen kohteeksi, älä jää yksin. Turvaudu toiseen ihmiseen, kerro ystävälle tai perheenjäsenelle.
- 4** Jos todistat vierestä vihapuhetta, näytä, että olet kohteeksi joutuneen puolella. Katso silmiin, kysy, millaista tukea hän tarvitsee.
Miten voin auttaa?
- 5** Jos et osannut reagoida heti, palaa asiaan jälkikäteen. Joskus auttaa sekin, että ilkeät puheet huomioidaan.
- 6** Joskus syrjivä puhe on naamioitu vitsiksi. Siihenkin tulee puuttua. Älä naura mukana.
Tuo ei ollut hauskaa!
Huomasitko, että nämä loukkasi?
- 7** Älä väheksy vihapuhetta. Älä sano, ettei siitä tarvitse välittää. Kenenkään ei tarvitse tulla vihapuheeseen.
Älä väheksy!
- 8** Ota somessa tapahtuvasta vihapuheesta kuvakaappaus. Ilmaise tukeasi kohteelle. Käytä ilmiäntoimintoja!
- 9** Heikennä vihapuheen vaikutuksia vastapuheella. Se hukuttaa ilkeitä ääniä alleen.
- 10** Viharikokseista voit tehdä ilmoituksen poliisille. Yhdenvertaisuusvaltuutettu voi auttaa määrittelyssä, täyttikö vihapuhe rikoksen tuntomerkit.

LASTEN- JA NUORTEN KESKUSLIITTO **WWW.LSKL.FI/VIHAPUHE**

Kiitos!

Ota yhteyttä:

Projektikoordinaattori Pauliina Savolainen

pauliina.savolainen@kokkola.fi

040-8050990

